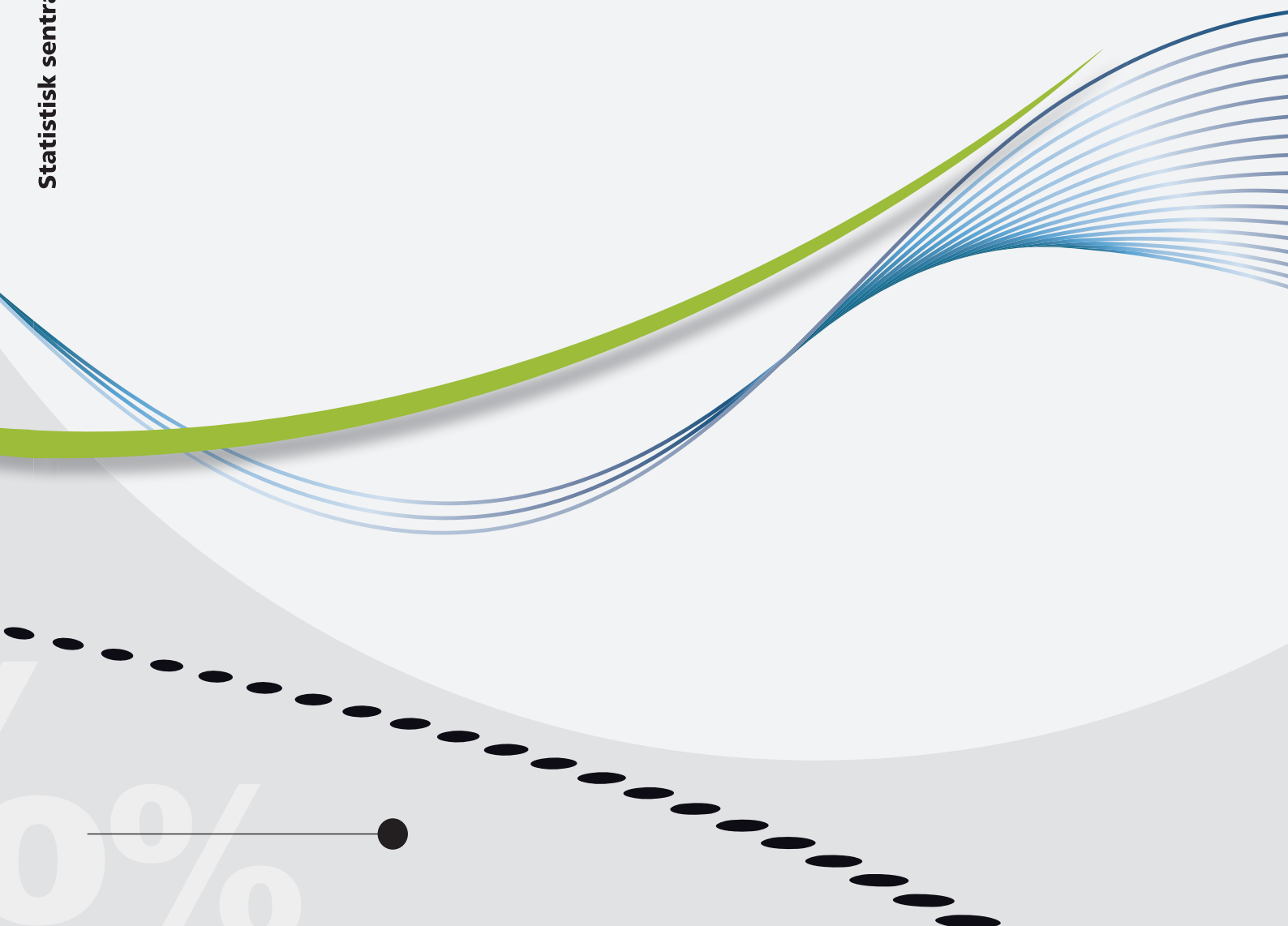

Bengt Oscar Lagerstrøm

Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016

Dokumentasjon

Bengt Oscar Lagerstrøm

Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016
Dokumentasjon

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 11. mai 2018

ISBN 978-82-537-9749-6 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten beskriver gjennomføringen av undersøkelsen om tobakk- og rusmidler 2016. Undersøkelsen ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB) i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI), avdeling for rusmiddelforskning (tidligere Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)).

Ved Seksjon for personundersøkelser har Bengt Oscar Lagerstrøm hatt ansvaret for å gjennomføre undersøkelsen. Thore Nafstad Bakke ved Seksjon for næringslivsundersøkelser og populasjoner har trukket utvalget. Solveig Myklestad, ved Seksjon for personundersøkelser har vært ansvarlig for programmering av spørreskjema og tilrettelegging av data. Anna-Karin Medvik ved Seksjon for metoder har vært ansvarlig for vektig av dataene

Statistisk sentralbyrå, 18. april 2018

Bengt Oscar Lagerstrøm

Sammendrag

Statistisk sentralbyrå (SSB) har gjennomført undersøkelsen om tobakk- og rusmidler årlig siden 2012. Undersøkelsen er finansiert av Folkehelseinstituttet (FHI). Hovedformålet med undersøkelsen er å kartlegge nordmenns bruk og vaner knyttet til alkohol, tobakk og andre rusmidler. I denne dokumentasjonsrapporten presenteres en metodisk dokumentasjon av datainnsamlingen.

Utvalget er trukket blant personer i alderen 16-79 år. Utvalget er trukket disproportjonalt for å sikre flere observasjoner i aldersgruppen 16-30 år. Vekter som korrigerer for denne overrepresentasjonen i den yngste aldersgruppen er dokumentert i rapporten.

Det ble oppnådd intervju med 56 prosent av utvalget. Den viktigste årsaken til at vi ikke fikk svar fra alle var at vi ikke kom i kontakt med alle personene i utvalget. Spesielt gjelder dette unge voksne i aldersgruppene 21-30 og 31-40 år. I denne rapporten dokumenterer vi skjevheter som følge av dette frafallet.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Bakgrunn og formål	6
2. Utvalg	6
3. Datainnsamling	7
3.1. Innsamlingsmetode	7
3.2. Feltperiode	7
4. Datakvalitet	8
4.1. Skjevhet	8
4.2. Frafall	10
5. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	12
5.1. Eksempel på bruk av formel og tabell	14
6. Innsamlings- og bearbeidingsfeil	15
7. Vekter	15
7.1. Vekt1 og vekt2	16
7.2. Royk_design_scalert2000 og skalert_vekt2.....	17
Vedlegg A: Informasjonsbrev til intervjuobjektet	19
Vedlegg B: Informasjonsbrev til foresatte	20
Vedlegg C: Hjelpeskort om alkoholenheter	21
Vedlegg D: Brosjyre	22
Vedlegg E: Spørreskjema	23

1. Bakgrunn og formål

Våren 2016 gjennomførte Statistisk sentralbyrå (SSB) for fjerde året en intervjuundersøkelse om tobakk- og rusmidler. Undersøkelsen er gjennomført i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI), avdeling for rusmiddelforskning (tidligere Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)), som også har finansiert undersøkelsen. Formålet er å kartlegge bruken av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Undersøkelsen er med å danne grunnlag for tiltak og evaluering av virkemidler på rusmiddelfeltet. Hovedresultater fra undersøkelsen vil blant annet bli publisert i rapporten "Rusmidler i Norge", som kan lastes ned gratis fra www.fhi.no/rusmiddelforskning

I tillegg til et fast sett av spørsmål for å kartlegge bruk av ulike rusmidler og tobakk, inneholder spørreskjemaet også en gruppe spørsmål som rulleres hvert år. I 2016 gjaldt dette spørsmål om negative konsekvenser av andres bruk av rusmidler og tobakk.

Tabell 1.1 viser nøkkeltallene for undersøkelsen.

Tabell 1.1 Nøkkeltall

	Antall	Prosent
Utvalg (personer trukket ut for intervju)	3 700	100,0
Avgang (døde, personer bosatt i utlandet)	15	0,4
Bruttoutvalg	3 685	100,0
Frafall	1 617	43,9
Nettoutvalg (personer oppnådd intervju med)	2 068	56,1
Innsamlingsmetode: Telefonintervju		
Intervjutid: 17,0 minutter, std 9,4 min		
Feltperiode: 18. april- 09. juli 2016		

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

2. Utvalg

Utvalget er trukket fra SSBs befolkningsregister BeReg, som er SSBs kopi av Folkeregisteret. Det er trukket et tilfeldig utvalg på 3 000 personer i alderen 16-79 år og et tilfeldig utvalg på 700 personer i alderen 16-30 år. Alder er regnet pr 1.1 2016.

Trekkdesignet medfører disproporsjonalitet i sammensetningen av utvalget. Dette må korrigeres med vektter dersom en ønsker å beregne resultater for hele utvalget samlet, eller for den yngste delen av utvalget. Vi velger likevel å overrepresentere unge voksne i utvalget for at man bedre skal kunne studere forskjeller i bruk av rusmidler blant ungdom. Det er også i denne gruppen frafallet er forventet å være størst. Tall for populasjon og utvalg er oppstilt i tabell 2.1, mens utregning av vektter er håndtert i kapittel 6.

Tabell 2.1 Utvalg fordelt på kjønn og aldersgrupper

Aldersgrupper	Menn		Kvinner		I alt	
	Populasjon	Utvalg	Populasjon	Utvalg	Populasjon	Utvalg
16 - 20 år	169 682	246	160 571	231	330 253	477
21 - 30 år	363 482	509	348 742	479	712 224	988
31 - 40 år	360 253	260	336 640	238	696 893	498
41 - 50 år	386 815	295	363 052	293	749 867	588
51 - 60 år	332 317	270	318 200	257	650 517	527
61 år og eldre	423 079	294	441 067	328	864 146	622
I alt	2 035 628	1 874	1 968 272	1 826	4 003 900	3 700

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

3. Datainnsamling

3.1. Innsamlingsmetode

Dataene ble samlet inn ved telefonintervju.

I forkant av intervjuet ble det sendt ut et informasjonsbrev, en brosjyre og et hjelpekort til alle som var trukket ut (se vedlegg A til D). Foresatte til respondenter under 18 år mottok et eget informasjonsbrev om undersøkelsen. Formålet med informasjonsbrevet og brosjyren er å sørge for at de som er trukket ut blir orientert om undersøkelsesopplegg, tema for undersøkelsen og personvern. I undersøkelsen var det nødvendig å hente inn så nøyaktige beregninger som mulig for alkoholenheter. Derfor ble det benyttet et hjelpekort for beregning av alkoholenheter (se vedlegg D).

3.2. Feltperiode

Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden 18. april til 9. juli.

Utvalget ble delt i åtte like tilfeldige perioder. De 925 personene i periode 11 og 12 mottok informasjonsmateriell kort tid før oppstart 18. april. Halvparten ble forsøkt kontaktet i løpet av de to første dagene, mens den andre halvparten ble tilgjengeliggjort for kontakt fra onsdagen i den aktuelle uken. De andre periodene ble behandlet på samme måte og i tråd med utsendingsplanen i tabell 3.1. En slik oppdeling ble valgt for å sikre at det ikke går for lang tid mellom mottak av informasjonsmateriell og kontaktforsøk fra intervjuer, samt at vi kan konsentrere arbeidsinnsats og ulike tiltak mot hver gruppe på en standardisert måte.

Tabell 3.1 Utsendingsplan

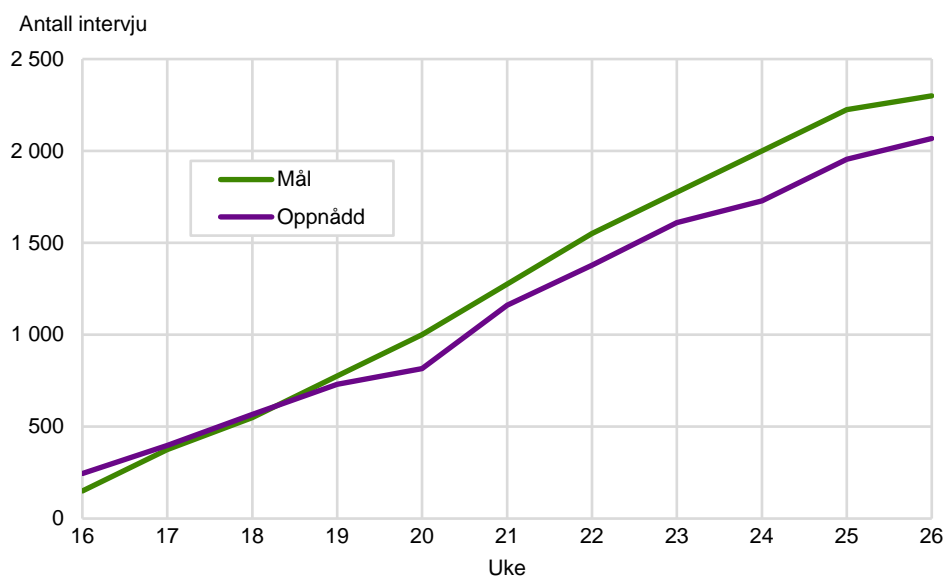
Periode	Informasjonsbrev sendt	Oppstart datainnsamling	SMS ¹	Oppfølgingsbrev ²	Oppstart datainnsamling oppfølgingsbrev
11	15.apr	18.apr	27.apr	04.mai	09.mai
12	15.apr	20.apr	27.apr	04.mai	09.mai
21	27.apr	02.mai	10.mai	19.mai	23.mai
22	27.apr	09.mai	18.mai	19.mai	23.mai
31	11.mai	18.mai	24.mai	01.jun	06.jun
32	11.mai	18.mai	24.mai	01.jun	06.jun
41	25.mai	30.mai	07.jun	16.jun	20.jun
42	25.mai	06.jun	14.jun	16.jun	20.jun

¹ Utsending av SMS til alle i en periode som det ikke er registrert kontakt på, i = 11, 12, 21, 22, 31, 32

² Utsending av brev med ytterligere informasjon om undersøkelsen og viktigheten av å bidra til personer som har uttrykt at de ikke har tid eller er interessert ved første kontakt i datainnsamlingen

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

I løpet av datainnsamlingen ble det sendt ut SMS til de personene vi ikke klarte å komme i kontakt med. Det ble i tillegg sendt brev til de som tidligere hadde oppgitt at de ikke ville eller kunne delta, med en oppfordring om å delta ved neste kontaktforsøk. Datoer for utsending av SMS og oppfølgingsbrev er også gjengitt i tabell 3.1.

Figur 3.1 Oversikt over svarinngang

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.1 viser en relativt jevn svarinngang gjennom hele feltperioden, med unntak av den femte uka i datafangstperioden. Denne uken sammenfalt med 2. pinsedag og 17. mai.

4. Datakvalitet

4.1. Skjevhet

Utvalgsskjevhet innebærer at fordelingen etter et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som ble trukket til undersøkelsen enn i befolkningen som helhet. Slik skjevhet kan oppstå i utvalgstrekkingen hvor tilfeldigheter kan føre til at enkelte kjennemerker er ulikt fordelt i utvalget og populasjonen (*utvalgsvarians*). Denne skjevheten skyldes tilfeldigheter i trekkingen. For å forhindre dette ble utvalget i undersøkelsen kontrollert for skjevheter i alder, kjønn og fylke under trekkingen.

Dersom det likevel er slik at grupper er underrepresentert i bruttoutvalget, vil de veie for lite i de samlede resultatene. Det vil igjen bety at dataene vi har etter endt undersøkelse ikke representerer et tverrsnitt av det norske folk. Slike skjevheter er imidlertid erfaringsmessig små.

Det kan også oppstå skjevheter i forbindelse med *avganger*. Med avganger menes personer som ikke lenger er i målgruppen for undersøkelsen – herunder døde, personer bosatt i utlandet i minst 6 måneder (utvandret) og personer bosatt på institusjon. I denne undersøkelsen var det 12 avganger av et utvalg på 3 700. Andelen avganger er lav og har ikke ført til noen betydelige skjevheter i utvalget.

De personene vi står igjen med etter at vi har fjernet avgangene, kalles *bruttoutvalget*. Dette er personene vi faktisk forsøker å intervjuer. Personene vi oppnådde intervju med, kalles *nettoutvalget*. Differansen mellom brutto- og nettoutvalget kalles *fracfall*. Fracfall kan introdusere skjevheter i en utvalgsundersøkelse. Når fordelingen mellom brutto- og nettoutvalget for et bestemt kjennemerke er annerledes blant de som svarte enn blant de som ble forsøkt intervjuet kan det føre til skjevhet. Det innebærer at nettoutvalget ikke er statistisk

representativt for målgruppen. Skjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en knytte større oppmerksomhet til avvikene mellom netto- og bruttoutvalget enn mellom bruttoutvalget og populasjonen.

Når det gjelder sammenlikninger mellom netto- og bruttoutvalget, er det alltid en risiko for at personene som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (frafallet). Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, for eksempel kjønn, alder, landsdel og utdannelsesnivå, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å redusere effekten av skjevhetene. Da vil all skjevhet med hensyn til de variablene man veker etter bli rettet opp, men det gir ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Tabell 4.1 viser sammenhengen mellom bruttoutvalget, frafallet og nettoutvalget for sentrale kjennetegn som kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå. Tabellen viser også hvor store prosentvise avvik vi har mellom fordelingen av disse kjennemerkene i netto- og bruttoutvalget.

Tabell 4.1 Bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg og differansen mellom netto- og bruttoutvalg fordelt på kjønn, alder, utdanning, fødeland, tett/spredt og landsdel. Prosent

	Bruttoutvalg	Frafall	Nettoutvalg	Netto-Brutto
Kjønn				
Menn	50,6	50,4	50,8	0,2
Kvinner	49,4	49,6	49,2	-0,2
Alder				
16-20 år	12,9	10,1	15,0	2,1
21-30 år	26,7	30,7	23,5	-3,3
31-40 år	13,5	16,0	11,5	-2,0
41-50 år	15,9	15,5	16,2	0,3
51-60 år	14,2	12,5	15,7	1,4
61-79 år	16,8	15,2	18,2	1,4
Utdannelsesnivå				
Grunnskole	27,2	29,6	25,3	-1,9
Vidregående skole	37,3	37,9	36,8	-0,5
Universitet og høyskole	30,4	23,1	36,1	5,7
Ingen eller uoppgitt utdanning	5,1	9,5	1,8	-3,3
Fødeland				
Norge	83,3	76,4	88,7	5,4
Europa	9,1	13,3	5,9	-3,3
Asia	4,8	7,1	3,0	-1,8
Afrika	1,8	2,3	1,5	-0,4
Sør- og Mellom-Amerika	0,5	0,6	0,4	-0,1
Nord-Amerika	0,5	0,4	0,6	0,1
Tett/Spredt				
Spredtbygd	19,5	19,1	19,9	0,4
Tettbygd	80,5	80,9	80,1	-0,4
Landsdel				
Oslo og Akershus	24,2	23,4	24,9	0,7
Hedmark og Oppland	7,3	6,8	7,7	0,4
Østlandet ellers	18,5	19,0	18,2	-0,3
Agder og Rogaland	14,6	13,8	15,3	0,7
Vestlandet	16,8	18,3	15,5	-1,3
Trøndelag	9,2	9,2	9,2	0,0
Nord-Norge	9,3	9,5	9,2	-0,1
Antall	3 685	1 617	2 068	

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.1 viser at aldersgruppene 21-30 år og 31-40 år er underrepresenterte med henholdsvis 3,3 og 2,0 prosentpoeng, mens den yngste aldersgruppen (16-20 år) har en overrepresentasjon på 2,1 prosentpoeng. De to eldste aldersgruppene er også noe overrepresentert.

Også for kjennemerket utdanning finner vi variasjon i representasjonen mellom gruppene. Gruppen med universitets eller høyskole som høyeste fullførte utdanning er overrepresentert med hele 5,7 prosentpoeng, mens de med kun grunnskole eller ingen eller ukjent utdanning er underrepresentert med henholdsvis 1,9 og 3,3 prosentpoeng.

Vi har også sett på skjevheter i forhold til fødeland, og finner at personer født i Norge er overrepresentert med 5,4 prosentpoeng i nettoutvalget i forhold til bruttoutvalget. Når vi bryter ned de som ikke er født i Norge på verdensdeler finner vi at personer født i andre Europeiske land og Asia er underrepresentert med henholdsvis 3,3 og 1,8 prosentpoeng. For andre grupper er det små forskjeller.

For kjennemerkene kjønn, tettbygd/spredtbygd og landsdel finner vi lite variasjon mellom de ulike gruppene med unntak av at landsdelen Vestlandet er underrepresentert med 1,3 prosentpoeng.

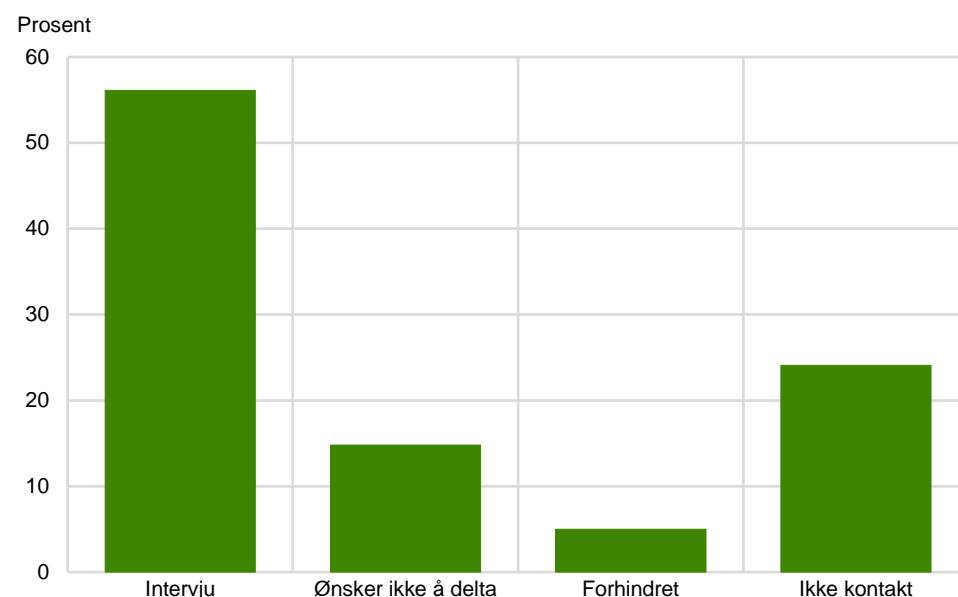
Det er laget vekter for å justere for skjevheter knyttet til kjønn, aldersgrupper, utdanning og landsdel. Se kapittel 6 for en oversikt.

4.2. Frafall

Det vil alltid være en del personer som av ulike grunner ikke kan eller vil delta i intervjuundersøkelser. Vi deler årsaker til frafall inn i tre kategorier: 1) De som ikke ønsker å delta, 2) De som er forhindret fra å delta på grunn av språkproblemer eller sykdom, og 3) de vi ikke har lyktes å komme i kontakt med i løpet av feltperioden (angitt som "Ikke kontakt").

Figur 4.1 viser at over halvparten (55 prosent) av frafallet skyldes at vi ikke fikk tak i respondentene. Videre utgjør respondenter som ikke ønsket å delta en tredel (33 prosent) av frafallet, mens 11 prosent av frafallet oppsto fordi respondentene var forhindret fra å delta.

Figur 4.1 Svarprosent og årsaker til frafall i prosent

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.2 viser hvordan bruttoutvalget fordeler seg prosentvis på intervju og ulike årsaker til frafall etter kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå.

Tabell 4.2 Svarprosent og årsaker til frafall etter kjønn, alder, utdanning, fødeland, tett/spredt og landsdel. Prosent av bruttoutvalg

	Intervju	Nekt	Forhindret/ikke kontakt	I alt		
Kjønn						
Menn	100,0	56,3	16,7	5,3	21,8	1 866
Kvinner	100,0	55,9	12,8	4,8	26,4	1 819
Aldersgrupper						
16-20 år	100,0	65,6	11,6	1,5	21,3	474
21-30 år	100,0	49,4	14,3	6,3	30,0	982
31-40 år	100,0	47,8	14,7	7,1	30,4	496
41-50 år	100,0	57,1	13,7	6,0	23,2	585
51-60 år	100,0	61,6	13,7	4,4	20,3	526
61-79 år	100,0	60,6	19,9	3,9	15,6	622
Høyeste fullførte utdanning						
Grunnskole eller lavere	100,0	52,1	18,2	4,5	25,1	1 011
Videregående skole	100,0	55,4	17,4	3,4	23,9	1 373
Universitet- og høyskole	100,0	66,7	9,4	3,9	20,0	1 120
Uoppgitt utdanning	100,0	18,8	8,8	27,6	44,8	181
Fødeland						
Norge	100,0	59,8	15,7	2,3	22,2	3 070
Europa	100,0	36,0	9,2	21,4	33,3	336
Asia	100,0	35,0	11,9	16,9	36,2	177
Afrika	100,0	44,8	10,4	13,4	31,3	67
Sør- og Mellom-Amerika	100,0	47,1	17,6	5,9	29,4	17
Nord-Amerika	100,0	66,7	5,6	11,1	16,7	18
Tett/spredt						
Spredtbygd	100,0	57,1	14,2	3,6	25,1	720
Tettbygd	100,0	55,9	14,9	5,4	23,8	2 965
Landsdel						
Akershus og Oslo	100,0	57,7	14,3	6,5	21,4	892
Hedmark og Oppland	100,0	59,3	16,3	4,8	19,6	270
Østlandet ellers	100,0	55,1	15,1	4,8	24,9	682
Agder og Rogaland	100,0	58,7	13,8	4,5	23,0	538
Vestlandet	100,0	52,0	16,1	4,6	27,3	615
Trøndelag	100,0	56,2	13,8	4,1	25,9	340
Nord-Norge	100,0	55,2	13,1	4,7	27,0	344
		2 068	544	186	887	3 685

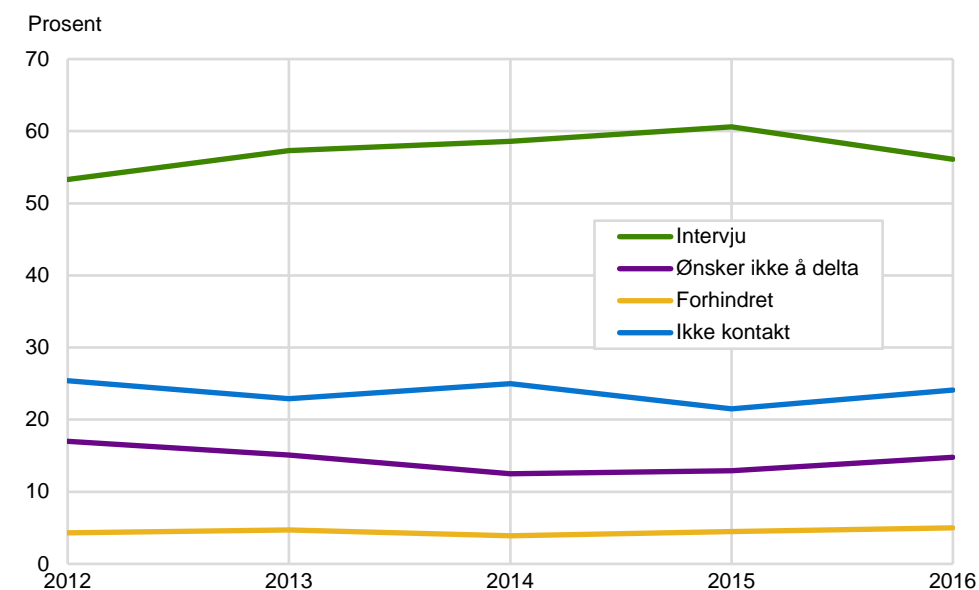
Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

Frafallet er høyest i aldersgruppene 21-30 år og 31-40 år. Forskjellene mellom aldersgruppene beror på ulikt tilgjengelighetsmønster.

Forskjellene mellom landsdeler er små, men man ser en noe lavere svarprosent på Vestlandet, Østlandet ellers og Nord-Norge enn i andre landsdeler.

Tabell 4.2 viser at frafallet minker med økende utdanning. I gruppen med kun grunnskoleutdanning eller lavere oppnår vi intervju med knapt halvparten (52 prosent) av utvalget, mens vi intervjuet to av tre (67 prosent) i gruppen med utdanning på høyskole eller universitetsnivå. Også her er hovedgrunnen til frafallet at vi ikke har kommet i kontakt med intervjuobjektene.

For kjennemerkene kjønn og tett/spredt er det svært små forskjeller i frafallet.

Figur 4.2 Utvikling i svarprosent og frafall 2012-2016

Kilde: Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.2 viser utviklingen i svarprosent og frafallsårsakene «ønsker ikke å delta», «forhindret» (inkluderer annet frafall) og «ikke kontakt» fra undersøkelsen ble gjennomført første gang i 2012 og frem til 2016. Fraffallet har minket over tid fra 47 prosent i 2012 til 40 prosent i 2015, som følge av at både andelen som ikke ønsker å delta er redusert (økt rekrutteringsrate), samt at andelen vi ikke har kommet i kontakt med er redusert (økt kontaktrate). Økningen i kontaktraten er et resultat av at SSB har fått bedre kontaktinformasjon i utvalgsundersøkelsene. I 2016 har fraffallet økt til 44 prosent som følge av at både andelen som ikke ønsker å bli intervjuet og andelen vi ikke har kommet i kontakt med har økt med om lag 2 prosentpoeng. Andelen som er forhindret har ligget stabilt rundt fem prosent i hele perioden

5. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Utvalget til undersøkelsen er trukket tilfeldig fra BeReg, Statistisk sentralbyrås kopi av Folkeregisteret. Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonsverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, *SE* (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. *SE* er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. *SE* forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosenttall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

$$\text{Utvalgsvarians } \text{Var}(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

$$\text{Standardfeil: } SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

$$\text{Feilmargin} = 2 \cdot SE$$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 5.1 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 5.1 Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg

n: \ P:	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,5	9,8	9,9	10,0
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
4 500	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
8 000	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 1200 enheter har en standardfeil på 1,4 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 2,8 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (37,2 - 42,8) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 37,2 og 42,8 prosent.

5.1. Eksempel på bruk av formel og tabell

Hvis vi f. eks. ønsker å anslå andelen av nordmenn som har drukket alkohol i løpet av de siste 12 månedene, så tar vi utgangspunkt i andelen som har besvart undersøkelsen. I 2016 besvarte 2 068 personer (n). 2016 utgjorde populasjonen 16-79 år om lag 3 850 000 personer (N). Om 1 708 (x) av de spurte oppga at de hadde drukket alkohol, og de resterende 360 hadde altså ikke det. Andelen som har drukket alkohol er da $x/n = 1 708 / 2 068 = 0,826$, eller 82,6 prosent. Siden $n/N = 0,0005$ så kan vi bruke den forenklete formelen for SE og får konfidensintervallet

$$82,6 \pm 2 \sqrt{\frac{82,6(100-82,6)}{2242}} = 82,6 \pm 2 (0,8) = 82,6 \pm 1,6$$

Estimatet for andelen som har drukket alkohol siste 12 måneder er altså 82,6 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,3 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 81,3 og 83,9 prosent.

Vi kan også bruke tabell 5.1. Vi går inn på raden 2 000 og kolonnen 15/85; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 6 leser vi at standardfeilen er 0,8. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $82,6 \pm 2 (0,9) = 82,6 \pm 1,6$, som er det samme som over.

6. Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidningen. Datainnsamlingen i denne undersøkelsen ble gjort på telefon. Intervjueren følger skjemaet på et dataprogram og får opp ett spørsmål av gangen.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden er at alle filtre i spørreskjemaet programmeres på forhånd, og vi kan dermed redusere faren for at intervjuerne stiller feil spørsmål til feil personer. Samtidig ligger det farer i det at filtrene programmeres på forhånd. Eventuelle feil i programmeringen blir gjennomgående, og kan føre til at spørsmål blir verdiløse.

PC-assistert intervjuing gir også muligheter for å tilpasse ordlyden i spørsmålene til intervjupersonenes situasjon eller svar på tidligere spørsmål. I denne undersøkelsen er for eksempel et spørsmål i husholdningsdelen forskjellig for personer med små og store husholdninger.

Endelig gir PC-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Slike svarkontroller er lagt inn på to nivå. En del feilmeldinger er absolutte, og kan ikke overstyres. Andre ganger legges det inn advarsler som intervjuerne kan velge å se bort fra- Man får for eksempel en advarsel dersom man oppgir at ektefellen er betydelig eldre eller yngre enn respondenten.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen oppgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tid. Det kan også skyldes at spørsmål blir misforstått. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger). Dataene fra undersøkelsen er kontrollert uten at det er oppdaget feil som kan ha betydning for resultatene.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlings- og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, det vil si at den samme feilen gjøres relativt ofte. Tilfeldige feil har forventningen 0, og medfører ikke skjevhet i estimatene. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

7. Vekter

Det er laget fire sett med vekter som kan brukes til å estimere populasjonstall. Vekt1 og vekt2 er vekter for å estimere populasjonstotaler og -andeler for Rusundersøkelsen, hvor vekt1 er en designvekt som justerer for disproporsjonal trekking, mens vekt2 kalibrer for frafallsskjevhet for kjennemerkene kjønn, alder, utdanning og landsdel. *Royk_design_skalert2000* og *skalert_vetk2* er vekter som skal brukes når røykevariablene fra Rusundersøkelsen settes sammen med

datasettene fra røykevaneundersøkelsene, som SSB samler inn i 1., 3. og 4. kvartal, som en del av vår kvartalsvise omnibusundersøkelse. Sammen med Rusundersøkelsen utgjør disse fire datasettene informasjon om røykevaner i Norges voksenbefolkning gjennom hele 2016.

7.1. Vekt1 og vekt2

Vekt1 er en designvekt som korrigerer for at unge (16-30-åringene) er overrepresentert i bruttoutvalget. Vekten korrigerer ikke for eventuelle frafallsskjevheter.

Vekten er gitt ved

$$w_i = \frac{N}{\sum_{j \in \text{nettoutv}} v_j} v_i$$

der

$$v_i = \begin{cases} \frac{N_{\text{unge}}}{nb_{\text{unge}}} & \text{for unge personer (16-30 år)} \\ \frac{N_{\text{ikkeunge}}}{nb_{\text{ikkeunge}}} & \text{for resten (31-79 år)} \end{cases}$$

N er antall personer i populasjonen, N_{unge} og N_{ikkeunge} er antall unge (16-30 år) og ikke-unge (31-79 år) i populasjonen, mens nb_{unge} og nb_{ikkeunge} er antall unge og ikke-unge i bruttoutvalget.

Skaleringen $N / \sum_{j \in \text{nettoutv}} v_j$ av designvekten v_i gjøres for at w_i skal summerer seg til N over nettoutvalget.

Merk: hvis man kalibrerer vekten w_i mot de 6 aldersgruppene beskrevet under *vekt2*, ender man opp med *vekt1* slik den var for årene 2012-2015.

Vekt2 er en kalibreringsvekt som korrigerer nettoutvalget for skjevheter i forhold til alder, kjønn, utdanning og landsdel.

I tillegg til at vekten er kalibrert mot hver av variablene alder (6 grupper), kjønn (2 grupper), utdanning (4 grupper) og landsdel (7 grupper), er den kalibrert mot kjønn \times alder (12 grupper) og kjønn \times utdanning (8 grupper). Det vil si at summen av vektene til for eksempel kvinner i alderen 41-50 år er lik antall personer i populasjonen i tilsvarende gruppe.

Alder er delt inn i de 6 gruppene:

- 1 16-20 år
- 2 21-30 år
- 3 31-40 år
- 4 41-50 år
- 5 51-60 år
- 6 61-79 år

Utdanning er delt inn i de 4 gruppene:

- 1 grunnskole (inklusive uoppgitt/ingen utdanning)
- 2 videregående skole
- 3 universitets- og høyskoleutdanning, lavere nivå
- 4 universitets- og høyskoleutdanning, høyere nivå, og forskerutdanning

Landsdel er delt inn i de 7 gruppene:

- 1 Oslo og Akershus
- 2 Hedmark og Oppland
- 3 Sør-Østlandet
- 4 Agder og Rogaland
- 5 Vestlandet
- 6 Trøndelag
- 7 Nord-Norge

Vekten er laget på følgende måte:

1. Kalibrerer *vekt1* mot alder. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person *i* med N_k/V_k , der N_k er antall personer i populasjonen med samme aldersgruppe som person *i*, og V_k er summen av vektene til alle personene med samme aldersgruppe som person *i*.
2. Kalibrerer mot landsdel. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person *i* med N_k/V_k , der N_k er antall personer i populasjonen med samme landsdel som person *i*, og V_k er summen av vektene til alle personene med samme landsdel som person *i*.
3. Kalibrerer mot kjønn * alder. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person *i* med N_{kl}/V_{kl} , der N_{kl} er antall personer i populasjonen med samme kjønn og aldersgruppe som person *i*, og V_{kl} er summen av vektene til alle personene med samme kjønn og aldersgruppe som person *i*.
4. Kalibrerer mot kjønn * utdanning. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person *i* med N_{kl}/V_{kl} , der N_{kl} er antall personer i populasjonen med samme kjønn og utdanning som person *i*, og V_{kl} er summen av vektene til alle personene med samme kjønn og utdanning som person *i*.
5. Gjentar punkt 2-4 til alle kalibreringene holder.

7.2. Royk_design_skalert2000 og skalert_vekt2

Royk_design_skalert2000 og *skalert_vekt2* er vektorer som skal brukes når røykevariablene fra Rusundersøkelsen settes sammen med de andre dataene til røykevaneundersøkelsen (data for 1., 3. og 4. kvartal kommer fra SSB sin Omnibusundersøkelse, mens data for 2. kvartal kommer fra Rusundersøkelsen). Fordi nettoutvalgene for 1., 3. og 4. kvartal er på ca. 2 000, ønsker man å vekte variablene fra Rusundersøkelsen med vektorer som summerer seg til 2 000. På den måten teller alle kvartalsdataene omtrent like mye.

Royk design skalert2000

Royk_design_skalert2000 er en skalering av *vekt1* slik at den summer seg til 2 000. Det vil si at det er en designvekt som korrigerer for at unge (16-30-åringene) er overrepresentert i bruttoutvalget, og som korrigerer for at nettoutvalget til Rusundersøkelsen ikke er av samme størrelse som de andre nettoutvalgene i røykevaneundersøkelsen.

Vekten er gitt ved

$$u_i = \frac{2000}{\sum_{j \in \text{nettoutv}} w_j} w_i$$

der w_i er *vekt1* for person i .

Skalert vekt2

Skalert_vetk2 er en skalering av *vekt2* slik at den summerer seg til 2 000. Det vil si at det er en kalibreringsvekt som korrigerer nettoutvalget for skjevheter i forhold til alder, kjønn, utdanning og landsdel, og som korrigerer for at nettoutvalget til Runsundersøkelsen ikke er av samme størrelse som de andre nettoutvalgene i røykevaneundersøkelsen.

Vekten er gitt ved

$$u_i = \frac{2000}{\sum_{j \in \text{nettoutv}} w_j} w_i$$

der w_i er *vekt2* for person i .

Vedlegg A: Informasjonsbrev til intervjuobjektet

Oslo, «DATO»
Saksbehandler: Bengt Oscar Lagerstrøm
Epost: rusundersøkelsen@ssb.no
Telefon 62 88 56 08 (kl. 9.00 - 21.00)

Vi ønsker å intervju deg om dine rusvaner

En av våre intervjuere vil i løpet av kort tid ringe deg for å stille noen spørsmål om tobakk-, alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Du er en av 3 700 personer som er trukket tilfeldig ut fra folkeregisteret til rusundersøkelsen. Svarene du gir brukes til å lage statistikk som er viktig for å forstå samfunnet vårt og for å kunne planlegge for framtiden. SSBs statistikk er tilgjengelig for alle, og brukes blant annet av offentlig forvaltning, forskere, mediene og interesseorganisasjoner.

Ditt svar er viktig. Vi er avhengige av at flest mulig av de som er trukket ut blir med i undersøkelsen for at vi skal få en riktig fordeling av alder, kjønn og bosted. Svarene dine skal benyttes til å lage statistikk, og vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om deg. Alle våre ansatte har taushetsplikt. Undersøkelsen er frivillig, og du kan når som helst trekke deg og kreve svarene slettet.

Du kan lese mer om undersøkelsen og personvern i den vedlagte brosjyren og på ssb.no/rusmidler-svar. Ta gjerne kontakt med oss på telefon eller e-post dersom du selv ønsker å avtale tidspunkt for intervju.

På forhånd takk!

Med vennlig hilsen

Christine Meyer
administrerende direktør

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

Vedlegg B: Informasjonsbrev til foresatte

Oslo, «DATO»
Saksbehandler: Bengt Oscar Lagerstrøm
Epost: rusundersøkelsen@ssb.no
Telefon 62 88 56 08 (kl. 9.00 - 21.00)

Deltakelse i undersøkelse om tobakk- alkohol- og annen rusmiddelbruk

Til informasjon vil din sønn/datter om kort tid kontaktes på telefon av en av våre intervjuere for å gjennomføre et kort intervju om bruk av alkohol og tobakk. Hans/hennes deltakelse er viktig for å få pålitelig informasjon om rusmiddelvaner i Norge, også hvis han/hun ikke har befatning med rusmidler. Han/hun får også et eget brev om undersøkelsen.

Din sønn/datter er en av 3 700 personer (16-79 år) som er trukket tilfeldig fra folkeregisteret til undersøkelsen.

Formålet med undersøkelsen er å få økt kunnskap om bruksmønsteret i befolkningen, og resultatene brukes til å lage statistikk. I tillegg til spørsmål om bruk av tobakk og alkohol, vil det også være enkelte spørsmål om bruk av legemidler og narkotiske stoffer.

Undersøkelsen gjennomføres i henhold til statistikkloven og personopplysningsloven. Statistisk sentralbyrås medarbeidere har taushetsplikt, og det vil aldri bli kjent hva den enkelte har svart. Du kan lese mer om dette i den vedlagte brosjyren. Det er frivillig å delta, og din sønn/datter kan når som helst trekke seg fra undersøkelsen og kreve opplysningene slettet. For at vi skal få så pålitelige resultater som mulig, er det imidlertid viktig at alle som er trukket ut blir med. Vi kan ikke erstatte de som er trukket ut med noen andre.

Med vennlig hilsen

Christine Meyer
administrerende direktør

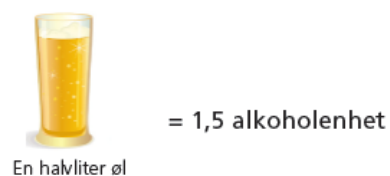

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

Vedlegg C: Hjelpekort om alkoholenheter

Hjelpekort til undersøkelse om tobakk- og rusmiddelbruk i Norge

Her finner du en beskrivelse av hva vi mener med alkoholenheter. Illustrasjonen er ment som en hjelp til deg når du skal svare på noen av spørsmålene i telefonintervjuet. Du kan ha kortet foran deg når intervjueren ringer.

Vedlegg D: Brosjyre

2016

Statistisk sentralbyrå ivaretar personvernet

Intervjueren som ringer kan fortelle hvordan du får bekreftet at hun eller han arbeider for Statistisk sentralbyrå. Undersøkelsen gjennomføres etter reglene i personopplysningsloven og statistikkloven, og Statistisk sentralbyrå har utnevnt et eget personvernombud godkjent av Datatilsynet. Intervjueren har taushetsplikt. Det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hvem som har deltatt eller hva enkeltpersoner har svart på undersøkelsen.

Spørsmål om personvern kan rettes til personvernombud@ssb.no eller tlf. 21 09 00 00. Les også på <http://www.ssb.no/omssb/personvern/>

Ønsker du å komme i kontakt med oss?

Har du spørsmål, eller ønsker du å avtale intervjuetidspunkt, kan du sende en e-post til rusundersokelsen@ssb.no eller ringe oss på tlf. 62 88 56 08. (08.00-21.00)

Avdeling for rusmiddelforskning

Avdeling for rusmiddelforskning v/Folkehelseinstituttet (tidligere Statens institutt for rusmiddelforskning-SIRUS) driver samfunnsvitenskapelig forskning, dokumentasjon og formidling om rusmiddelspørsmål. Formålet til avdelingen er å utføre forskning som kan bidra til økt kunnskap omkring bruk og misbruk av rusmidler og andre avhengighetsskapende midler. Mer om avdeling for rusmiddelforskning finner du på

"<http://www.fhi.no/rusmiddelforskning>"
www.fhi.no/rusmiddelforskning

Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå (SSB) har hovedansvaret for innsamling, bearbeiding og formidling av offisiell statistikk i Norge. Statistikken utarbeides på et uavhengig grunnlag, er av høy kvalitet og spres som et felles gode for samfunnet. Mer om SSB finner du på www.ssb.no

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. 0033 Oslo
Besøksadresse: Akersveien 26, 0177 Oslo
www.ssb.no

Hva handler undersøkelsen om?

Statistisk sentralbyrå gjennomfører en undersøkelse om tobakk-, alkohol- og annen rusmiddelbruk i Norge. Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med Folkehelseinstituttet, avdeling for rusmiddelforskning (tidligere Statens institutt for rusmiddelforskning-SIRUS)

Hensikten med undersøkelsen er å få økt kunnskap om bruken av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Undersøkelsen er nødvendig for å få bedre og mer oppdatert informasjon om folks vaner og bruksmønstre.

Hva skal resultatene brukes til?

- Gi kunnskap om utviklingen i bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike undergrupper i befolkningen, som for eksempel kvinner og menn, unge og eldre
- Danne grunnlag for tiltak som kan redusere skader forbundet med bruk av rusmidler og gjennomføre evalueringer av tiltak som kampanjer, lovendringer og forebyggings tiltak rettet mot ungdom.

Hvordan gjennomføres undersøkelsen?

Du vil bli kontaktet på telefon av en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå. Intervjueren vil hovedsaklig stille deg spørsmål om din eventuelle bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler, som du skal svare på ved hjelp av svaralternativene du får. I tillegg vil det være spørsmål om mulige konsekvenser du opplever som følge av andres tobakk- og rusmiddelbruk.

Bruk av tobakk og alkohol

Sammen med brevet og brosjyren har du mottatt et hjelpekort, som kan benyttes under intervjuet. Dette viser en oversikt over ulike mål for alkoholenheter, samt en kvotiliste fra Tollvesenet for kjøp av alkohol i utlandet/på taxfree.

Hvorfor kontakter vi deg?

Deltakerne i undersøkelsen er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Utvalget utgjør et tverrsnitt av befolkningen i Norge.

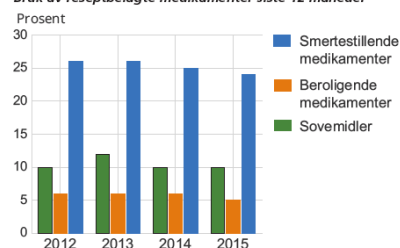
Det er viktig at du deltar!

Hver enkelt som er trukket ut representerer en større gruppe mennesker. På grunn av metoden som er brukt for å trekke ut deltakerne, er det ikke mulig å erstatte deg med en annen. For at alle grupper skal telle med, er det derfor viktig at flest mulig svarer. Dersom det for eksempel er få i en aldersgruppe som svarer, får vi mindre sikre opplysninger og et skjevt bilde av denne gruppen. Bli med og bidra til økt kunnskap!

Registerkoblinger

For å gjøre intervjuet kortere og å øke utbyttet av svarene vil vi, i tillegg til opplysninger om din husholdning fra Folkeregisteret, koble på opplysninger om ditt og dine foresattes fødeland. I tillegg vil vi benytte opplysninger om inntekt og formue fra Skatteetaten, og opplysninger om utdanning som Statistisk sentralbyrå årlig samler inn fra skoler, fylker og Lånekassen. Innen ett år vil vi anonymisere datamaterialet slik at identifisering av den enkelte ikke er mulig.

Bruk av reseptbelagte medikamenter siste 12 måneder

Vedlegg E: Spørreskjema

2016

Spørreundersøkelse om bruk av tobakk og alkohol

Innledning

Innled

Innledningsspørsmålet

Registrer om du skal starte intervjuet eller registrere en overføring, frafall eller avgang.

1. Start intervjuet
2. Overføring fra annen intervjuer
3. Frafall
4. Avgang

Samtykke1

Har du lest informasjonsbrevet vi har sendt deg eller fått det referert og samtykker til å delta?

1. Ja, jeg har mottatt brevet og samtykker i å delta
2. Ja, jeg har fått referert innholdet av brevet og samtykker i å delta
3. Nei, og jeg samtykker ikke til å delta

Bakgrunnsvariabler

Bostedskommune FØRST I SKJEMA/VANLIG STED

KommNavn

I følge våre registeropplysninger bor du i [REGKOMM] kommune. Bor du fortsatt her?

TRYKK <ENTER> Hvis IO fortsatt bor i [REGKOMM]. HVIS IKKE, SKRIV NYTT KOMMUNENAVN.

Yrkesstatus

Betrakter du deg hovedsakelig som yrkesaktiv? **MEDREGNET FAMILIEARBEID OG ARBEID SOM LÆRLING**

Ja/nei

Hvis yrkesstatus = nei

Yrkesstatus_1

Betrakter du deg hovedsakelig som...

1. ..arbeidsledig
2. ..skoleelev eller student **INKLUDERER UBETALT ARBEIDSERFARING**
3. ..alders- eller førtidspensjonist
4. ..arbeidsufør
5. ..på arbeidsavklaringspenger
6. ..vernepliktig, sivilarbeider, eller
7. ..hjemmearbeidende
8. ..annet

Hvis yrkesstatus = ja

Arbeid Hva er ditt hovedyrke? Skriv inn yrke så detaljert som mulig

Arbeid_kod Trykk <BackSpace> for valg av yrkeskode

Oversikt over hvem man bor sammen med

*Siv

Er du gift eller samboer?

1. Ja, gift/registrert partner
2. Ja, samboer
3. Nei

Hvis Siv = 2 eller 3

*SivilStand

Hva er din sivilstatus? Her skal du registrere IOs formelle sivile status.

1. Ugift
2. Gift/registrert partner
3. Enke/enkemann/gjenlevende partner
4. Separert/separert partner
5. Skilt/skilt partner

*AntPers

Vi vil gjerne ha en oversikt over de personer som tilhører husholdningen.

Til husholdningen regner vi alle personer som er fast bosatt i boligen, og som har felles matbudsjett. Personer som er fast bosatt i boligen, men som er borte fra hjemmet, f.eks. på grunn av arbeid skal regnes med. Hvor mange personer er det i husholdningen din, inkludert deg selv?

:1..x

Hvis Antpers>1

Ant_barn1

Hvor mange i husholdningen er under 6 år?

Ant_barn2

Hvor mange i husholdningen er mellom 6-18 år?

Slutt

*EgenInn

Hvor stor var din egen brutto inntekt i 2015? Med brutto inntekt menes inntekt før fradrag og skatt er trukket fra. Rund av til nærmeste 1000 kr. HAR IO PROBLEMER MED Å SVARE, BE OM SVAR I NÆRMESTE 10 000 KR. HVIS INGEN INNTEKT, MARKER MED 0.

:0..x

HusInn

Hva vil du anslå husholdningens samlede brutto inntekt til i 2015? Rund av til nærmeste 1000 kr. HAR IO PROBLEMER MED Å SVARE, BE OM SVAR I NÆRMESTE 10 000 KR. HVIS INGEN INNTEKT, MARKER MED 0.

:0..x

Egenopplevd helse

Helse Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet? Vil du si et den er svært god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller svært dårlig?

1. Svært god
2. God
3. Verken god eller dårlig
4. Dårlig
5. Svært dårlig

Tobakksbruk

Så kommer noen spørsmål om røyking.

Tob1

Så kommer det noen spørsmål om røyking.

Hender det at du røyker?

Dette inkluderer kun tobakksholdige produkter, ikke e-sigaretter.

Ja/Nei

Hvis Tob1 = Ja

Tob2

Røyker du daglig eller av og til?

1. Daglig
2. Av og til

Hvis Tob1 = Nei

Tob3

Har du noen gang røykt daglig eller av og til?

HVIS IO BÅDE HAR RØYKT DAGLIG OG AV OG TIL, KRYSS AV FOR DAGLIG

1. Ja, daglig
2. Ja, av og til
3. Nei

Hvis Tob2=1 (daglig)

Tob2a

Hvor mange sigaretter røyker du gjennomsnittlig pr. dag? (både fabrikklagde og hjemmerullet)

Hvis Tob2=2 (av og til)

Tob2b

Hvor mange sigaretter røyker du gjennomsnittlig pr. uke? (både fabrikklagde og hjemmerullet).

Tob60

Bruker du snus daglig, av og til eller aldri?

1. Daglig
2. Av og til
3. Aldri

Hvis Tob60=3

Tob61

Har du noen gang brukt snus daglig eller av og til?

HVIS IO BÅDE HAR SNUST DAGLIG OG AV OG TIL, KRYSS AV FOR DAGLIG

1. Ja, daglig
2. Ja, av og til
3. Nei

TobE

Bruker du e-sigaretter daglig, av og til eller aldri?

1. Daglig
2. Av og til
3. Aldri

Alkoholbruk

Så går vi over til spørsmål om alkohol. Vi tenker her på alle alkoholholdige drikker, som øl, vin, brennevin, rusbrus med mer.

Drukket_1

Har du drukket alkohol i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/Nei

Hvis drukkit_1=Nei

Drukket_1b

Har du noen gang drukket alkohol?

Ja/Nei

Hvis drukkit_1 = ja

Drukket_2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol stort sett daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig

Hvis Drukket_2 = 2 (ukentlig)

Drukket_2a

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Drukket_2 = 3(månedlig)

Drukket_2b

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. Flere enn tre dager i måneden
2. 2-3 dager i måneden
3. Omtrent en dag i måneden

Hvis Drukket_2 = 4 (årlig)

Drukket_2c

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. Flere enn tre dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Alkoholforbruk – frekvens og mengde

Jeg vil nå stille deg noen spørsmål om alkoholbruk siste fire uker.

Hvis drukket_1=ja

Drukket_3

Har du drukket alkohol i løpet av de siste fire ukene?

Ja/nei

Hvis Drukket_3 = ja

TYPE_1

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket øl?

Ja/nei

TYPE_2

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket vin? Vin inkluderer også hetvin, portvin, sherry og lignende.

Ja/nei

TYPE_3

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket brennevin? Brennevin inkluderer også likør, vodka, shots og lignende

Ja/nei

TYPE_4

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket rusbrus eller alkoholholdig cider?

Ja/nei

Hvis TYPE_1=ja

TYPE_1a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_1a = 2 (ukentlig)

Type_1a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_1a = 3 (månedlig)

Type_1a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Hvis TYPE_1a=1 eller 2

***TYPE_1b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye øl du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall 0,33 liter eller i antall halvliter? Flere svar mulig. 0,33 liter er vanlig størrelse på flaskeøl og små boksøl kjøpt i butikk, eller boks eller glass med øl på serveringssted.

1. 0,33 LITER
2. 0,5 LITER

Type_1b = 0,33 liter

Type_1b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,33 liter øl har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Type_1b = 0,5 liter

Type_1b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,5 liter øl har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_1a=3

***TYPE_1c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye øl du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall 0,33 liter eller i antall halvliter? Flere svar mulig. 0,33 liter er vanlig størrelse på flaskeøl og små boksøl kjøpt i butikk, eller glass med øl på serveringssted.

1. 0,33 LITER
2. 0,5 LITER

Type_1c = 0,33 liter

Type_1c_1

Omtrent hvor mange 0,33 liter øl har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Type_1c = 0,5 liter

Type_1c_3

Omtrent hvor mange halvlitere øl har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_2=ja

TYPE_2a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_2a = 2 (ukentlig)

Type_2a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_2a = 3 (månedlig)

Type_2a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Hvis TYPE_2a=1 eller 2

***TYPE_2b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye vin du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall glass eller antall helflasker? Flere svar mulig. ett glass tilsvarer 1,5 dl og en helflaske tilsvarer 0,75 liter.

1. Glass
2. Helflasker

Hvis Type_2b = glass

Type_2b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange glass vin har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type_2b = helflasker

Type_2b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange flasker vin har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_2a=3

***TYPE_2c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye vin du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall glass eller antall helflasker? Flere svar mulig. ett glass tilsvarer 1,5 dl og en helflaske tilsvarer 0,75 liter.

1. Glass
2. Helflasker

Hvis Type_2c = glass

Type_2c_1

Omtrent hvor mange glass vin har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type_2c = helflasker

Type_2c_2

Omtrent hvor mange flasker vin har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_3=ja

TYPE_3a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_3a = 2 (ukentlig)

Type_3a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_3a = 3 (månedlig)

Type_3a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Hvis TYPE_3a=1 eller 2

***TYPE_3b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye brennevin du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall drammer, drinker eller shots, eller i antall helflasker? Flere svar mulig. en dram/drink/shots tilsvarer 4 cl, en helflaske tilsvarer 0,7 liter.

1. Drammer/drinker/shots
2. Helflasker

Hvis Type_3b = drammer, drinker eller shots

Type_3b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange drammer, drinker eller shots har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type_3b = helflasker

Type_3b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange helflasker har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_3a=3

***TYPE_3c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye brennevin du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall drammer, drinker eller shots, eller i antall helflasker? **Flere svar mulig. en dram/drink/shots tilsvarer 4 cl, en helflaske tilsvarer 0,7 liter.**

1. Drammer/drinker/shots
2. Helflasker

Hvis Type_3c = drammer, drinker eller shots

Type_3c_1

Omtrent hvor mange drammer, drinker eller shots har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type_3c = helflasker

Type_3c_2

Omtrent hvor mange helflasker har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_3 = ja

HB_1

Har du i løpet av de siste fire ukene drukket hjemmebrent eller noe som er laget av hjemmebrent? Vi gjør oppmerksom på at det ikke er forbudt å drikke hjemmebrent.

1. Ja
2. Nei
3. Vet ikke

Hvis TYPE_4=ja

TYPE_4a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_4a = 2 (ukentlig)

Type_4a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_4a = 3 (månedlig)

Type_4a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider Flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. omtrent 1 dag

Hvis TYPE_4a=1 eller 2

***TYPE_4b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye rusbrus eller alkoholholdig cider du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å svare i antall småflasker eller i antall 0,5 liter? **Flere svar mulig.**

1. Småflasker/småbokser
2. 0,5 liter

Type_4b = småflasker

Type_4b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange småflasker rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Type_4b = 0,5 liter

Type_4b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,5 liter rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_4a=3

***TYPE_4c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye rusbrus eller alkoholholdig cider du har drukket totalt i løpet av fire ukene. Er det lettest for deg å svare i antall småflasker eller i antall 0,5 liter? **Flere svar mulig.**

1. Småflasker/småbokser
2. 0,5 liter

Type_4c = småflasker

Type_4c_1

Omtrent hvor mange småflasker rusbrus eller alkoholholdig har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Type_4c = 0,5 liter

Type_4c_2

Omtrent hvor mange 0,5 liter rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis drukket3=ja

Svarkort_1

Hvor mye man drikker ved en og samme anledning kan variere ganske mye. Snart følger noen spørsmål om hvor ofte du har drukket ulike mengder alkohol i løpet av de siste fire uker. Vi ber deg om å finne frem hjelpekortet du fikk sammen med informasjonsbrevet, og se på side 1 med eksempler på alkoholenheter. **Gå en videre med <JA> hvis IO har svarkortet foran seg og nei hvis svarkortet ikke er tilgjengelig.**

1. Ja
2. Nei

*** MENGDE_1**

Hvis Svarkort1=nei eller Svarkort_2= 3 skal teksten i klamme komme opp

[En alkoholenhet tilsvarer en liten flaske med øl eller cider/rusbrus, ett glass vin eller en drink brennevin. En flaske vin eller en sixpack øl tilsvarer seks enheter.]

Det kan være vanskelig å regne ut antall alkoholenheter, og vi vil derfor gi deg noen svarkategorier i de neste spørsmålene. Hvor mange alkoholenheter er det meste du har drukket ved en og samme anledning i løpet av de siste fire ukene? Er det... **Alle svarkategoriene leses opp**

1. 12 eller flere (gå til MENGDE_2a og videre til 2b osv)
2. 6 – 11 (gå til MENGDE_2b og videre til 2c osv)
3. 3 – 5 (gå til MENGDE_2c og videre til 2d)
4. 1 – 2 (gå til MENGDE_2d)

Hvis MENGDE_1 = 1

MENGDE_2a

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 12 eller flere alkoholenheter ved en og samme anledning? **Kun ett svar**

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker

Hvis MENGDE_1 = 1 eller 2

MENGDE_2b

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 6 - 11 alkoholenheter ved en og samme anledning? **Kun ett svar**

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker
7. Aldri

Hvis MENGDE_1 = 1, 2 eller 3

MENGDE_2c

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 3-5 alkoholenheter ved en og samme anledning? **Kun ett svar**

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker
7. Aldri

Hvis MENGDE_1 = 1, 2, 3 eller 4

MENGDE_2d

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 1 - 2 alkoholenheter ved en og samme anledning? **Kun ett svar**

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker
7. Aldri

Hvis drukket_1 = 1

Beruset

I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket så mye alkohol at du har følt deg tydelig beruset? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. **Daglig**
2. **Ukentlig**
3. **Månedlig**
4. **Sjeldnere enn månedlig**
5. **Aldri**

Hvis Beruset = 2

Beruset_1

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har følt deg tydelig beruset 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Beruset = 3

Beruset_2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har følt deg tydelig beruset flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. Flere enn 3 dager i måneden
2. 2-3 dager i måneden
3. Omtrent en dag i måneden

Hvis Beruset = 4

Beruset_3

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket så mye alkohol at du har følt deg tydelig beruset flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Beruset_4

Hvor mange alkoholenheter må du vanligvis drikke for å føle deg tydelig beruset? En alkoholenhet tilsvarer en liten flaske med øl eller cider/rusbrus, ett glass vin eller en drink brennevin. En flaske vin eller en sixpack øl tilsvarer seks enheter.

ANTALL

Blokk ferdig

Risikofull alkoholbruk - AUDIT

Nå skal jeg stille deg noen ytterlige spørsmål om alkoholbruk **de siste 12 måneder**.

Audit_2 – audit_8 hvis drukket1=ja

*Audit_2

De dagene du har drukket alkohol i løpet av det siste året, hvor mye har du vanligvis drukket? Angi svaret i alkoholenheter der 1 enhet tilsvarer en drink, ett glass vin eller 1 liten flaske øl. Er det...

1. 1-2
2. 3-4
3. 5-6
4. 7-9
5. 10 eller flere

***Audit_3**

I løpet av det siste året, hvor ofte har du drukket seks alkoholenheter eller mer ved en og samme anledning? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig
5. Aldri

Hvis AUDIT3= 2

AUDIT3_1

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis AUDIT3 = 3

AUDIT3_2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. Flere enn 3 dager i måneden
2. 2-3 dager i måneden
3. Omtrent 1 dag i måneden

Hvis AUDIT = 4

AUDIT3_3

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Audit_4

I løpet av det siste året, hvor ofte har du ikke vært i stand til å stoppe å drikke alkohol når du først hadde begynt? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_5

I løpet av det siste året, hvor ofte har du på grunn av at du har drukket alkohol unnlatt å gjøre ting som normalt forventes av deg? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_6

I løpet av det siste året, hvor ofte har du startet dagen med å drikke alkohol for å komme i gang etter du hadde drukket mye alkohol dagen før? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_7

I løpet av det siste året, hvor ofte har du hatt skyldfølelse eller følt anger etter at du har drukket? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_8

I løpet av det siste året, hvor ofte har du ikke husket hva som hendte kvelden før fordi du hadde drukket alkohol? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_9

Så har vi noen spørsmål om det følgende har hendt deg noen gang i løpet av livet.

Har du eller andre noen gang blitt skadet som følge av at du har drukket alkohol?

Ja/Nei

Hvis Audit_9 = ja

Audit_9a

Har det skjedd i løpet av det siste året?

Ja/nei

Audit_10

Har en slektning, venn, lege eller annen helsearbeider noen gang uttrykt bekymring for ditt alkoholforbruk, eller antydnet at du bør redusere drikkingen?

Ja/Nei

Hvis Audit_10 = ja

Audit_10a

Har det skjedd i løpet av det siste året?

Ja/nei

Blokk ferdig

Arbeidsliv og Alkohol

Hvis yrkesstatus=ja Disse spørsmålene skal kunne stilles til de som betrakter seg som yrkesaktiv

Nå kommer noen spørsmål om alkohol og arbeidsliv

Arb_alk1

I løpet av de siste 12 månedene, har du hatt en eller flere sykefraværsdager, med eller uten legeattest? Gjelder alle typer sykefravær.

JA/NEI

Hvis Arb_alk1=JA

Omtrent hvor mange dager? Hvis IO oppgir svaret i uker eller måneder, så regn ut cirka hvor mange dager det gjelder (en uke regnes som 5 arbeidsdager, en måned regnes som 20 arbeidsdager, ett år regnes som 230 arbeidsdager).

Arb_alk2

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du vært mindre effektiv på jobb fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager_____

Arb_alk3

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger var du borte deler av arbeidsdagen fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager_____

Arb_alk4

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange hele arbeidsdager var du borte fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager_____

Arb_alk5

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange arbeidsdager var du totalt sett borte på grunn av egen alkoholbruk (fordi du hadde drukket, bakrus, ulykker eller sykdom relatert til alkoholbruk)?

Antall dager_____

Blokk ferdig

Sted (som i 2014)

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol på et serveringssted? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri? Serveringssted = restaurant, pub, bar, klubb eller lignende

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig
5. Aldri

Hvis Sted= 2

Sted_1

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket på et serveringssted 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Sted = 3

Sted_2

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket på et serveringssted flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. Flere enn 3 dager i måneden
2. 2-3 dager i måneden
3. Omtrent 1 dag i måneden

Hvis Sted = 4

Sted_3

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket på et serveringssted flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Uregistrert konsum

Handel i utlandet

Ureg1: I løpet av de siste 12 månedene, har du vært i utlandet? Regn også med eventuelle reiser/dagsturer til Sverige eller andre naboland.

1. Ja
2. Nei

Hvis Ureg1 = ja.

Ureg2: I løpet av de siste 12 månedene, tok du med deg alkohol hjem fra minst én av reisene til utlandet? Innkjøp i taxfree-butikker i Norge på vei hjem regnes også med.

1. Ja
2. Nei

Hvis Ureg2=ja.

Ureg3a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på norsk flyplass?

ANTALL DAGER

Hvis Ureg3a > 0. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg3b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på norsk flyplass. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. **Flere svar mulig.**

Skriv inn riktig antall av hver drikkesort i rutene under (det grå feltet). Du kan klikke deg mellom rutene med piltastene.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter

___ bokser/flasker à 0,5 liter

___ liter

Vin

- ___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

- ___ flasker à 0,35 liter
 ___ flasker à 0,5 liter
 ___ flasker à 0,7 liter
 ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
 ___ liter

Rusbrus eller sider

- ___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Ureg4a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på ferge som går til Norge?

ANTALL

Hvis Ureg4a > 0. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg4b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på ferge som går til Norge. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. (Flere svar mulig.)

Skriv inn riktig antall av hver drikkesort i rutene under (det grå feltet). Du kan klikke deg mellom rutene med piltastene.

Øl

- ___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

- ___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

- ___ flasker à 0,35 liter
 ___ flasker à 0,5 liter
 ___ flasker à 0,7 liter
 ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
 ___ liter

Rusbrus eller sider

- ___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Ureg5a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt i Sverige? ___

Hvis Ureg5a > 0. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg5b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt i Sverige. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. (Flere svar mulig.)

Skriv inn riktig antall av hver drikkesort i rutene under (det grå feltet). Du kan klikke deg mellom rutene med piltastene.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

___ flasker à 0,35 liter
 ___ flasker à 0,5 liter
 ___ flasker à 0,7 liter
 ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
 ___ liter

Rusbrus eller sider

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Ureg6a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt utenlands i andre land enn Sverige? ___ Ta ikke med innkjøp du tidligere har fortalt om.

Her skal du ta med alkohol som er kjøpt på taxfree på utenlandsk flyplass eller butikker/utsalgssteder i andre land enn Sverige.

Hvis Ureg6a > 0. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg6b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt utenlands i andre land enn Sverige?. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi svaret i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. (Flere svar mulig.)

Skriv inn riktig antall av hver drikkesort i rutene under (det grå feltet). Du kan klikke deg mellom rutene med piltastene.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

- ___ flasker à 0,375 liter
- ___ flasker à 0,75 liter
- ___ liter

Brennevin

- ___ flasker à 0,35 liter
- ___ flasker à 0,5 liter
- ___ flasker à 0,7 liter
- ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
- ___ liter

Rusbrus eller sider

- ___ bokser/flasker à 0,33 liter
- ___ bokser/flasker à 0,5 liter
- ___ liter

Andre kilder

Ureg15b: I løpet av de siste 12 månedene, har du kjøpt alkohol i Norge som har vært betydelig billigere enn vanlig utsalgpris på Vinmonopol eller i butikk? **For eksempel hjemmebrent, inns muglet alkohol, altså alkohol som ikke er kjøpt på vinmonopolet, butikk eller andre vanlige utsalgssteder for alkohol. Lovlige innkjøp fra utlandet og lovlig brygging skal ikke regnes med.**

1. Ja
2. Nei

Hvis Ureg15b = Ja

UREG16b

I løpet av disse 12 månedene, kjøpte du øl, vin, brennevin og/eller rusbrus/sider?
Flere svar mulig.

1. Øl
2. Vin
3. Brennevin
4. Rusbrus eller cider

Hjemmeproduksjon

Ureg19. I løpet av de siste 12 månedene, har du laget noen form for alkohol selv?

1. Ja
2. Nei

Hvis Ureg19=ja.

UREG20

I løpet av disse 12 månedene, lagde du øl, vin, brennevin og/eller rusbrus/sider?
(Flere svar mulig.)

1. Øl
2. Vin
3. Brennevin
4. Rusbrus eller cider

Reseptbelagte legemidler

Reseptbelagte sovemidler

LEG_1

Vi går nå over til noen spørsmål om bruk av reseptbelagte legemidler
Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte sovemidler? For
eksempel imovane, zopiclon, stilnoct, apodorm, flunipam

Ja/Nei

Hvis LEG_1 = ja

LEG_2

Har du brukt slike sovemidler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG_2 = ja

LEG_3

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av sovemidler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Reseptbelagte beroligende medikamenter

LEG_5

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte beroligende midler? For
eksempel sobril, valium, vival

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG_5 = ja

LEG_6

Har du brukt slike beroligende midler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG_6 = ja

LEG_7

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av beroligende midler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Reseptbelagte smertestillende medikamenter

LEG_9

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte smertestillende midler?
FOR EKSEMPEL PARALGIN FORTE, NOBLIGAN

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG_9 = ja

LEG_10

Har du brukt slike smertestillende midler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG_10 = ja

LEG_11

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av smertestillende midler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Blokk ferdig

Narkotiske stoffer (stilles kun til personer 16-64 år)

Bruk av cannabis og ulike narkotiske stoffer forekommer i alle lag av befolkningen, og formålet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om utbredelsen. Vi vet at dette kan oppleves som sensitive spørsmål, og minner derfor om at svarene blir anonymisert og kun brukt til forskningsformål.

Cannabis

Vi starter med noen spørsmål om cannabis.

CAN_1

Har du noen gang prøvd cannabis? Cannabis inkluderer hasj, marihuana, cannabisolje, skunk, sensimilla

1. Ja
2. Nei

Hvis CAN_1=ja

*CAN_2

Hvor mange ganger har du prøvd eller brukt cannabis? *En gang betyr én enkelt joint/pipe, to joints/piper samme dag regnes som to ganger.*

1. En gang (*Skal ikke besvare C5*)
2. 2-5 ganger
3. 6-10 ganger
4. 11 – 50 ganger
5. Mer enn 50 ganger

Hvis CAN_1=ja

CAN_3

Hvor gammel var du da du prøvde cannabis *hvis C2 ≠ 1* [første gang]?

ALDER:

Hvis CAN_1=ja

CAN_4

[*hvis CAN_2 ≠ 1* Første gang/ *hvis C2 = 1* Da] du prøvde cannabis, hadde du da drukket alkohol tidligere samme dag?

1. Ja
2. Nei
3. Husker ikke/vet ikke

Hvis CAN_2 ≠ 1

CAN_5

Sist gang du brukte cannabis, hadde du da drukket alkohol tidligere samme dag?

1. Ja
2. Nei
3. Husker ikke/vet ikke

CAN_6

Har du prøvd eller brukt cannabis i løpet av de siste 12 måneder?

1. Ja
2. Nei

Hvis CAN_6=ja

CAN_7

Hvilke typer cannabis har du prøvd i løpet av de siste 12 måneder? Har du prøvd...

Flere svar mulig

1. Hasj
2. Marihuana
3. Cannabisolje
4. Skunk eller sensimilla
5. Andre typer cannabis

Hvis CAN_7=5

CAN_7spes

Hvilke andre typer cannabis har du prøvd?

Hvis CAN_6=ja

CAN_8

[*hvis C2 ≠ 1* Sist gang/ *hvis C2 = 1* Da] du brukte cannabis, fikk du den av kjente, kjøpte du den av kjente, kjøpte du den via Internett, kjøpte du den av ukjente på annen måte, eller dyrket du den selv?

1. Fikk av kjente
2. Kjøpte av kjente
3. Kjøpte via internett
4. Kjøpte av ukjente på annen måte
5. Dyrket selv
6. Annet, spesifiser

CAN8Spes

På hvilken annen måte fikk du cannabis?

Hvis CAN_6=ja

*CAN_9

Hvor mange ganger har du brukt cannabis de siste 12 måneder? *En gang tilsvarer én joint/pipe, to ganger tilsvarer to joints/piper og så videre.*

1. 1-5 ganger
2. 6-10 ganger
3. 11-50 ganger
4. Mer enn 50 ganger

Hvis CAN_6=ja

CAN_10

Har du brukt cannabis i løpet av de siste fire ukene?

1. Ja
2. Nei

Hvis CAN_10=ja

CAN_11

Hvor mange dager i de siste fire ukene har du brukt cannabis?

1. 20 dager eller mer
2. 10-19 dager
3. 4-9 dager
4. 1-3 dager

CAN_13

Hvor mange joints eller piper røykte du sist døgn du brukte cannabis?

ANTALL

Hvis CAN_2=4 eller5: CAN_14 til CAN_16

CAN_14

Har du noen gang brukt cannabis regelmessig, det vil si minst en gang i uken i minst et halvt år?

1. Ja
2. Nei

Andre narkotiske stoffer

Så har vi noen spørsmål om andre narkotiske stoffer

ANS_1

Har du noen gang prøvd narkotiske stoffer som **kokain, ecstasy, amfetaminer, relevin, heroin, GHB/GBL eller LSD?**

1. Ja
2. Nei

Hvis ANS_1 = JA

ANS_2

Hvilke stoffer har du prøvd? **Flere svar mulig**

1. kokain
2. ecstasy/MDMA
3. amfetaminer/speed
4. relevin
5. heroin
6. GHB/GBL
7. LSD
8. Andre

Hvis ANS_2 = 8

ANS_2_spes

Hvilke andre stoffer er dette?

ANS_3 –for hvert av stoffene IO oppgir i Ans_2 og Ans_2_spes

Har du brukt [*stoffer IO har opplyst om i ANS_2 og ANS_2_spes*] i løpet av de siste 12 måneder?

1. Ja
2. Nei

Hvis ANS_3=1 For de som har brukt kokain siste 12 måneder:

ANS_5

Hvor mange **dager** har du brukt kokain de siste 12 måneder?

1. 1-5 dager (Gå til ANS_9)
2. 6-10 dager (Gå til ANS_9)
3. 11 – 50 dager
4. 50 dager eller mer

Hvis ANS_3=1 For de som har brukt kokain siste 12 måneder:

ANS_6

Hvor mange av de siste 12 månedene har du brukt kokain? Ta med måneder hvor du har brukt kokain minst en gang!

ANTALL

Hvis ANS_3=3 For de som har brukt amfetamin siste 12 måneder:

ANS_9

Hvor mange **dager** har du brukt amfetamin de siste 12 måneder?

1. 1-5 dager (gå til Nye rusmidler _1)
2. 6-10 dager (gå til Nye rusmidler _1)
3. 11 – 50 dager
4. 50 dager eller mer

Hvis ANS_3=3 For de som har brukt amfetamin siste 12 måneder:

*ANS_10

Hvor mange av de siste 12 månedene har du brukt amfetamin? Ta med måneder hvor du har brukt amfetamin minst en gang!

ANTALL

Nye rusmidler

Vi går nå over til noen spørsmål om bruk av nye typer rusmidler.

Nye rusmidler_1

Har du noen gang brukt nye rusmidler, ofte kalt «legal highs» eller ”research chemicals” (for eksempel syntetiske cannabinoider, mefedron, 5-it eller planter som salvia eller kratom)?

1. Ja
2. Nei
3. Husker ikke/vet ikke

Hvis Nye rusmidler_1 = ja

Nye rusmidler_2

Hvilke stoffer har du brukt?

Flere svar mulig

1. Syntetiske cannabinoider (for eksempel JWH-018, AM-2201, UR-144)
2. Syntetiske katinoner (for eksempel mefedron, 4-MEC, MDPV)
3. Andre nye rusmidler

NyRus2sp

Hvilke andre rusmidler er dette?

*SPØRSMÅLET Nye rusmidler_3- STILLES FOR HVERT AV STOFFENE
OPPGITT I Nye rusmidler_2*

Nye rusmidler _3

Har du prøvd eller brukt [*stoffer IO har opplyst om Nye rusmidler _2*] i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/nei

*SPØRSMÅLET Nye rusmidler_8 STILLES FOR HVERT AV STOFFENE
OPPGITT I Nye rusmidler_2*

Blokk ferdig

Prestasjonsfremmende midler

Vi går nå over til noen spørsmål om bruk av prestasjonsfremmende midler som benyttes for å øke muskelmasse og muskelstyrke. Vi er interessert i å høre om erfaringer med slik bruk både fra personer som har eller har hatt idrett som hovedbeskjeftigelse og fra andre.

DOP_0

Er du for tiden profesjonell idrettsutøver, dvs. har idrett som din hovedbeskjeftigelse, eller har du hatt det før?

- 1. Ja*
- 2. Nei*
- 3. Har vært profesjonell idrettsutøver tidligere*

DOP_1

Har du noen gang prøvd prestasjonsfremmende og muskeloppbyggende midler som **anabole steroider eller veksthormoner**?

- 1. Ja*
- 2. Nei*

Hvis DOP_1 = JA

DOP_2

Hvilke stoffer har du prøvd? *Flere svar mulig*

1. Anabole steroider (som for eksempel Trenbolone, Winstrol, Turanabol, Deca Durabolin, Sustanon, Primobolane, Dianabol, Masteron, Anadrol, Anavar)
2. Veksthormoner (som for eksempel Somatropin, Genotropin)
3. Andre prestasjonsfremmende midler

Hvis DOP_2 = 3

DOP_2_spes

Hvilke andre prestasjonsfremmende midler er dette?

*SPØRSMÅLENE DOP_3 - DOP_6 STILLES FOR HVERT AV STOFFENE
OPPGITT I DOP_2*

DOP_3 –for hvert av stoffene IO oppgir i DOP_2 og DOP_2_spes

Har du brukt [*stoffer IO har opplyst om i DOP_2 og DOP_2_spes*] i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/nei

Bolk om slankende/vektreducerende preparater

Innledningstekst: Vi ønsker nå å høre om du har brukt preparater for å gå ned i vekt. Vi er interessert i å høre om bruk av produkter som ikke er lovlig i Norge og

om bruk av reseptbelagte midler som ikke er brukt i samsvar med legens foreskrivning. Vi ønsker ikke å inkludere produkter kjøpt i helsekostbutikker (slankete, shakes, og lignende) eller lovlige midler bestilt over internett.

KROPP_1

Har du noen gang prøvd slankende preparater som er ulovlige i Norge eller brukt reseptbelagte preparater på en måte som ikke er i samsvar med legens foreskrivning?

1. J
2. Nei
3. Usikker på om preparatet er ulovlig eller ikke

Hvis KROPP_1 = 1 eller 3

KROPP_2

Hvilke preparater har du prøvd? Flere svar mulig

1. ...
2. ...

KROPP_4 –for hvert av stoffene IO oppgir i KROPP_2

Har du brukt [stoffene IO har opplyst om i KROPP_2 og KROPP_2_spes] i løpet av de siste 12 månedene?

1. Ja
2. Nei

Bolk ferdig

Negative konsekvenser av andres rusmiddel- og tobakksbruk

I denne undersøkelsen ønsker vi å se nærmere på eventuelle problemer man har opplevd som følge av andres rusmiddel- og tobakksbruk. Jeg vil nå stille deg noen spørsmål om hvorvidt du i løpet av de siste 12 måneder har opplevd følgende i forbindelse med andre personers alkohol-, narkotika og tobakksbruk.

NegKons_1

Har du i løpet av de siste 12 måneder blitt holdt våken om natten av fyllebråk i nabolaget eller på gata?

Ja/nei

Hvis NegKons_1=ja

NegKons_1a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

*NegKons_2

Har du i løpet av de siste 12 måneder blitt utskjelt eller utsatt for grove fornærmelser fra noen som var **alkoholpåvirket**?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKon_s2=1

NegKons_2a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

***NegKons_3**

Har du i løpet av de siste 12 måneder blitt utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet av noen som var **alkoholpåvirket**?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons_3=ja

NegKons_3a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

***NegKons4**

Har du i løpet av de siste 12 måneder fått ødelagt klær eller andre eiendeler av verdi av noen som var **alkoholpåvirket**?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons4=ja

NegKons4_a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

***NegKons5**

Har du i løpet av de siste 12 måneder vært i situasjoner der du ble redd for at noen som var **alkoholpåvirket** skulle skade deg?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons5=ja

NegKons5_a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

***NegKons6**

Har du i løpet av de siste 12 måneder vært i situasjoner der du ble redd for at noen som var **påvirket av narkotika** skulle skade deg?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons6=ja

NegKons6_a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

*NegKons7

Har du i løpet av de siste 12 måneder blitt påført fysisk skade av noen som var alkoholpåvirket?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons7=ja

NegKons7_a

Har dette skjedd 1-2 ganger eller har det skjedd flere ganger?

1. 1-2 GANGER
2. 3 GANGER ELLER MER

NegKons8

Har det i løpet av de siste 12 måneder hendt at du har vært bekymret for andres **alkoholbruk?**

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons8=ja

NegKons8_a

Har dette skjedd ofte eller noen få ganger?

1. OFTE
2. NOEN FÅ GANGER

NegKons8_b

Hvem var du bekymret for? Var det... **FLERE SVAR MULIG**

1. Ektefelle/kjæreste
2. Øvrig familiemedlem
3. Venn/bekjent
4. Andre

NegKons_9

Har det i løpet av de siste 12 måneder hendt at du har vært bekymret for andres **narkotikabruk?**

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons_9=ja

NegKons_9a

Har dette skjedd ofte eller noen få ganger?

1. OFTE
2. NOEN FÅ GANGER

NegKons_9b

Hvem var du bekymret for? Var det... **FLERE SVAR MULIG**

1. Ektefelle/kjæreste
2. Øvrig familiemedlem
3. Venn/bekjent
4. Andre

NegKons_10

Har det i løpet av de siste 12 måneder hendt at du har vært bekymret for andres **sigarettøyking**?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons_10=ja

NegKons_10a

Har dette skjedd ofte eller noen få ganger?

1. OFTE
2. NOEN FÅ GANGER

NegKons_10b

Hvem var du bekymret for? Var det... **FLERE SVAR MULIG**

1. Ektefelle/kjæreste
2. Øvrig familiemedlem
3. Venn/bekjent
4. Andre

NegKons_11

Har det i løpet av de siste 12 måneder hendt at du har vært bekymret for andres **snusbruk**?

1. Ja
2. Nei

Hvis NegKons_10=ja

NegKons11_a

Har dette skjedd ofte eller noen få ganger?

1. OFTE
2. NOEN FÅ GANGER

NegKons_11b

Hvem var du bekymret for? Var det... **FLERE SVAR MULIG**

1. Ektefelle/kjæreste
2. Øvrig familiemedlem
3. Venn/bekjent
4. Andre

NegKons_12

I løpet av de siste 12 månedene, i hvor stor grad har **alkoholbruk** til familie, kjæreste eller andre personer du kjenner hatt negative konsekvenser for deg? Vil du si i svært stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt.

1. I SVÆRT STOR GRAD
2. I STOR GRAD
3. I NOEN GRAD
4. I LITEN GRAD
5. IKKE I DET HELE TATT

NegKon_13

I løpet av de siste 12 månedene, i hvor stor grad har **alkoholbruk** til noen du *ikke* kjenner hatt negative konsekvenser for deg? Vil du si i svært stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt.

1. I SVÆRT STOR GRAD
2. I STOR GRAD
3. I NOEN GRAD
4. I LITEN GRAD
5. IKKE I DET HELE TATT

NegKon_14

I løpet av de siste 12 månedene, i hvor stor grad har **narkotikabruk** til familie, kjæreste eller andre personer du kjenner hatt negative konsekvenser for deg? Vil du si i svært stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt.

1. I SVÆRT STOR GRAD
2. I STOR GRAD
3. I NOEN GRAD
4. I LITEN GRAD
5. IKKE I DET HELE TATT

NegKon_15

I løpet av de siste 12 månedene, i hvor stor grad har **narkotikabruk** til noen du *ikke* kjenner hatt negative konsekvenser for deg? Vil du si i svært stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt.

1. I SVÆRT STOR GRAD
2. I STOR GRAD
3. I NOEN GRAD
4. I LITEN GRAD
5. IKKE I DET HELE TATT

NegKon_16

I løpet av de siste 12 månedene, i hvor stor grad har **sigarettroyking** til familie, kjæreste eller andre personer du kjenner hatt negative konsekvenser for deg? Vil du si i svært stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt.

1. I SVÆRT STOR GRAD
2. I STOR GRAD
3. I NOEN GRAD
4. I LITEN GRAD
5. IKKE I DET HELE TATT

NegKon_17

I løpet av de siste 12 månedene, i hvor stor grad har **sigarettroyking** til noen du *ikke* kjenner hatt negative konsekvenser for deg? Vil du si i svært stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt.

1. I SVÆRT STOR GRAD
2. I STOR GRAD
3. I NOEN GRAD
4. I LITEN GRAD
5. IKKE I DET HELE TATT

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9749-6 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway